درباره کتابی که نگارنده آن افتخار می کرد خادم‌الحسین باشد

سیره الحسین(ع) در اتاق درمان نوشته شد

نازلی مروت
روزنامه‌نگار

سیره الحسین(ع) مجموعه ۲۴ جلدی است که درباره زندگی سیدالشهدا(ع) از تولد تا وقایع بعد از قیام عاشورا به قلم علامه سیدجعفر مرتضی عاملی نوشته شده‌است. مرحوم علامه از علمای جبل عامل، مورخ و متخصص تاریخ اسلام است که آثار مهمی در حوزه سیره نگاری، کلام، تفسیر و عقاید شیعی به رشته تحریر درآورده‌است. سیره الحسین(ع) یکی از آخرین آثاری است که او در دوره بیماری سرطان که منتهی به رحلت او شد، نگاشت تا ضمن تاریخ‌نگاری زندگی حضرت امام‌حسین(ع)، پاسخی به شبهات پیرامون واقعه قیام کربلا داده‌باشد.

به بهانه ایام سوگواری شهادت سید و سالار شهیدان؛ حضرت اباعبدا... الحسین(ع) نگاهی به رویداد تولد مجموعه گرانسنگ سیره الحسین(ع) انداختیم. کتابی که نویسنده آن تلاش کرده‌است به شبهات پیرامون واقعه عاشورا و مواضع سیاسی امام‌حسین(ع) پاسخی متقن و برمبنای رویکردهای کلامی بدهد.

تاریخ پژوهی به سبک علامه عاملی

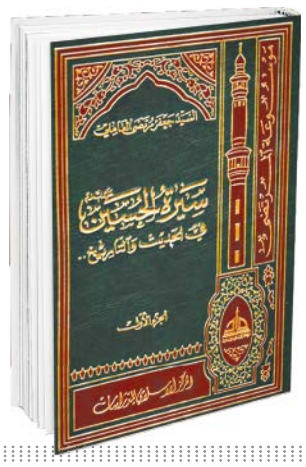
حجت‌الاسلام والمسلمین جواد رفیعی از پژوهشگران دینی معتقد است: علامه سیدجعفر مرتضی عاملی صاحب سبکی بدیع در تالیف آثار تاریخی بود. او یکی از بزرگان تحقیق و پژوهش در حوزه تاریخ اسلام بود که در حمایت از کیان اهل‌بیت(ع) و در راه زدودن تحریف از چهره تاریخ اسلام با نگرشی تحلیلی و کلامی برای ثبت وقایع تاریخ صدر اسلام گام‌های موثر و مهمی برداشت. او به زوایای مختلف تاریخ در حوزه امامت و ولایت اهل بیت(ع) تسلطی ویژه داشت. توجه به عناصر کلامی در تحلیل تاریخ، تتبع گسترده، تبحر در شناخت رگه‌های تحریف و جعل در آثار تاریخی و روانی قلم و دسته‌بندی مطالب و نگارش فنی محتوا از جمله ویژگی‌های آثار قلمی علامه سیدجعفر مرتضی است.

در آثار علامه عاملی افزون بر پرداختن به مباحث تاریخی سیره معصومین، مباحث مختلف کلامی، نقد روایات تاریخی، بیان اصول و قواعد و مبانی حدیثی فراوانی را نیز مورد توجه قرارگرفته‌است، که می‌تواند راهگشای مناسبی برای تاریخ پژوهان و محققان کلام و سیره باشد. یکی از ویژگی‌های تاریخ پژوهی به سبک سیدجعفر مرتضی، تلاش برای زدودن شبهات و ابهامات تاریخی و روشن کردن مسائل اختلافی بود. این رویکرد در سیره‌الحسین(ع) با وضوح بیشتری به چشم می‌خورد.

خدمت به فرهنگ حسینی از اتاق درمان

حجت‌الاسلام سیدمحمد مرتضی عاملی با بیان این‌که همزمان با شروع بیماری سرطان و به تبع آن شیمی درمانی، از سال ۹۳ تالیف سیره الحسین(ع) توسط مرحوم پدر آغاز شد، می‌گوید: علامه، خدمت به فرهنگ حسینی را در اتاق درمان آغاز کرد. این درحالی بود که به تصریح پزشکان معالج زندگی او در خطر بود. پدر هر زمان برای ادامه درمان به ایران می‌آمد، در تهران تحت شیمی‌درمانی قرار می‌گرفت. اما به محض بازگشت به قم تحقیق و نگارش را از سر می‌گرفت این درحالی بود که برخی اوقات به قدری ضعف در بدن ایشان رخ می‌داد که حتی توان امضا کردن نداشت، اما بازهم تحقیق را رها نمی‌کرد. در برخی دوره‌های شیمی درمانی حتی ناخن‌های ایشان به قدری آسیب دیده‌بود که برداشتن قلم و خودکار امری سخت می‌شد، اما از نوشتن برای امام‌حسین(ع) دست نمی‌کشید. مرحوم پدر خواب کمی داشت. شب‌ها معمولا ساعت ۱۰ می‌خوابید، ۲ صبح بیدار می‌شد و به مطالعه می‌پرداخت. هرچه از عمرخود را برای علم صرف می‌کرد، خسته نمی‌شد. نگارش سیره الحسین در شرایط بیماری با همین جدیتی که در دوران سلامت او دیده‌بودم، ادامه یافت.

ویژگی‌های علمی یک اثر حسینی

اما روایت علامه سیدجعفر مرتضی درباره تالیف سیره‌الحسین(ع) که در دو جلسه دیدارم با ایشان در منزل خیابان معلم‌قم، رد و بدل شد، شنیدنی‌تر از تحلیل‌های دیگران است. می‌گفت: «می‌خواهم پاسخ به شبهات پیرامون عاشورا را در این کتاب‌ها بدهم.»

البته این رویه علمی و تاریخ‌نگاری علامه مرتضی بود. به گفته مرحوم سیدجعفر، اگر پاسخی به شبهات در اثری داده نشود، ورود پیدا نمی‌کرد: «انگیزه‌ام از نگارش سیره الحسین؛ اولا رفع شبهات و پاسخ به آن است و ثانیا استخراج نتایج، لطایف و دستاوردهایی برای خوانندگان.

توجه به عناصر کلامی در تحلیل تاریخ، تتبع گسترده، تبحر در شناخت رگه‌های تحریف و جعل در آثار تاریخی و روانی قلم از جمله ویژگی‌های آثار قلمی علامه سیدجعفر مرتضی است

من تاریخ نمی‌نویسم. من تحلیل زندگی، رفتار و موضعگیری‌های امام حسین(ع) را در برهه‌های مهم و سرنوشت‌ساز تاریخی نوشته‌ام. من نمی‌خواهم الارشاد یا بحارالانوار دیگری بنویسم. نگارش سیره الحسین(ع)، توجه به فعل، رفتار و حضور امام در یک رویداد است.»

یکی از ویژگی‌های علمی سیدجعفر، استفاده از همه منابع علمی بدون در نظر گرفتن مذهب، دین یا عقیده نگارنده بود. از همین روی او در تالیف سیره‌الحسین از منبع اهل سنت بهره برده‌بود. البته علاوه بر تاکید علامه به این موضوع پژوهشگرانی چون حجت‌الاسلام دکتر مهدوی راد نیز در بررسی آثار او به این نتیجه دست یافته‌بودند. مهدوی راد در مراسم رونمایی از مجموعه ۲۴ جلدی سیره الحسین که در نمایشگاه کتاب ایراد کرده، گفته‌بود در آثار علامه گستردگی بهره‌مندی از منابع علمی به وضوح دیده می‌شود. همچنین وی به منابع غیرمستقیم مانند کتب تفسیری، کلامی و ... برای تحلیل تاریخی مراجعه کرده‌اند که از وجوه ویژه تاریخ‌نگاری به سبک ایشان است. دست‌های آلوده‌ای که روایت، حادثه، شخصیت یا خطبه و... ساختند، مسائلی که اصطلاحا به آنها احادیث موضوعه، جعلی یا دروغ می‌گویند. آقای مرتضی هیچ فصلی از فصول کتاب‌هایش وجود ندارد که در آن مسأله‌ای را آشکار یا کسی را رسوا نکرده‌باشد، اینها مسائل بسیار مهمی است. شما می‌توانید ده‌ها موضوع از اینها را در کتاب‌های آقای مرتضی بیابید که با قرائن مستقیم و غیرمستقیم وجود دارد.»

برش

این کتاب برکت بیماری ام بود

مرحوم علامه می‌گفت «قبل از آغاز نگارش سیره الحسین حسی شبیه ترس از نوشتن برای سیدالشهدا داشتم. ترس از این جهت که کار خوبی تالیف نشود یا نتوانم آن را به اتمام برسانم. اما آنچه به خود آمدم دیدم باید بنویسم و حجت بر من تمام شده‌است. گویا به نوشتن این کتاب دعوت شده‌بودم.»

مرحوم سیدجعفر معتقد بود آثار علمی باید در بستر علم جایگاه خود را پیدا کنند: «کتاب‌های من چون اکثرا مفصل است با ذائقه عموم مردم سازگار نیست. امیدوارم اهل علم بهره لازم و کافی را از این کتاب در پژوهش‌های علمی ببرند تا حرف من به گوش مردم برسد.»

سید معتقد بود نگارش این مجموعه کتاب حسینی برکت بیماری برای او بوده، نقل می‌کرد که این مجموعه را گرچه در دوران کسالت و بیماری نوشته‌است اما همچنان دست تنهاست حتی در فیش‌برداری: «من همه کار تحقیق را از صفر تا صد به تنهایی انجام می‌دهم. اما پس از تالیف و در مرحله چاپ آقایان همراهی می‌کنند و دستنوشته‌ها را برای انجام امور اجرایی تحویل می‌گیرند.»

او معتقد بود مادامی که در این راه قدم برمی‌دارد و به فرهنگ شیعی خدمت می‌کند، خدا همه کارها را رو به راه می‌کند، آنچه مهم است این که به لطف خداوند کارها آسان و در روال طبیعی پیش می‌رود.

یکی از شبهات مهمی که علامه در سیره الحسین به آن پاسخ گفته‌است، راز سکوت حسین‌بن‌علی(ع) در برابر ظلم معاویه است: «طبق عهدنامه‌ای که امام‌حسن(ع) و معاویه امضا کرده‌بودند، باید تا پایان عمر او صبر می‌کردند. همچنین یکی از بندهای عهدنامه مربوط به سیدالشهدا(ع) بود. با این مضمون که معاویه حق ندارد حکومت را بعد از مرگش به کسی واگذار کند، مگر به امام‌حسن سپس به امام‌حسین(ع). لذا قیام امام‌حسین در دوره معاویه عهدشکنی بود و خلاف شرع اسلام. همچنین حکومت یزید را تا پایان تاریخ وجاهت قانونی و شرعی می‌داد و این یعنی تضییع حق اهل بیت تا قیام قیامت.»

این نقل قول نمونه‌ای از سبک پاسخگویی علامه عاملی به شبهات پیرامون سیدالشهدا و زندگی امام سوم شیعیان است.

برگ سبز خودرو سواری **سمند سورن** مدل ۱۳۸۹ به رنگ **سفیدروغنی** شماره انتظامی **ایران ۱۳- ۲۶۲ م ۲۸** شماره موتور **12489105609** شماره شاسی **NAACC1CF4AF431358** به مالکیت **علیرضا رضایی** مفقود گردیده و فاقد اعتبار است.

برگ سبز خودرو **پراید وانت** مدل ۱۴۰۱، به‌رنگ **سفید**، پلاک **۸۸۱ ل ۵۵-ایران ۵۶** شماره موتور **m13/6547334** شماره شاسی **N4966109** به‌نام **سعید مرزبان‌پناه ماکلوانی** مفقود گردیده و فاقد اعتبار است.

برگ سبز، سند کمپانی و کارت موتورسیکلت **تیزتک** رنگ **مشکی**، مدل ۱۳۹۰ پلاک **۵۷۹-۴۹۵۱۸** شماره موتور **NCR15032034045** شماره تنه **NCR***150T9038934 به‌نام **وحید قاسمی طیولا** مفقود گردیده و فاقد اعتبار است.

مدرک فارغ التحصیلی **رضا لاوی** فرزند **علی** به‌شماره شناسنامه و ملی **۱۲۷۰۲۹۲۵۳۶** صادره از **اصفهان** در مقطع **کارشناسی** رشته **زمین‌شناسی** صادره از واحد دانشگاه **خوراسگان** به شماره **۲۱۷۰۴۱۳** مفقود گردیده است و فاقد اعتبار است. از یابنده تقاضا می‌شود اصل مدرک را به دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان به نشانی: خیابان جی شرقی بلوار ارغوانیه، دانشگاه آزاد اسلامی خوراسگان ارسال نماید.